

OD ISTOG PISCA

DNEVNIK JEDNOG ČAROBNJAKA

ALHEMIČAR

BRIDA

ANĐEO ČUVAR

NA OBALI REKE PЈEDRE SEDELA SAM I PLAKALA

PETA GORA

VERONIKA JE ODLUČILA DA UMRE

ĐAVO I GOSPOĐICA PRIM

JEDANAEST MINUTA

ZAHIR

VEŠTICA IZ PORTOBELA

POBEDNIK JE SAM

RUKOPIS OTKRIVEN U AKRI

PAULO
KOELJO
Priručnik
za ratnika svetlosti

Prevela s portugalskog
Jasmina Nešković

■ Laguna ■

Naslov originala

Paulo Coelho

MANUAL DO GUERREIRO DA LUZ

Copyright © 1997 by Paulo Coelho

Izdanje ove knjige objavljeno je u saradnji sa *Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S.L.U.*, Barcelona, Spain. All Rights Reserved.

<http://www.paulocoelho.com.br>

Translation copyright © za srpsko izdanje 2014,
LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Za S. I. L.,
Karlosa Eduarda Ranžela
i An Karijer,
veštake u korišćenju
strogosti i samilosti*

*O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.*

Vaša deca nisu vaša. Ona su sinovi i kćeri žudnje Života za samim sobom. Oni nastaju preko vas, ali ne od vas, i, iako su sa vama, ona vam ne pripadaju.

Možete im darovati svoju ljubav, ali ne i svoje misli, jer ona imaju misli sopstvene.

Možete im skućiti tela, ali ne i duše, jer duše njihove obitavaju u kući sutrašnjice, koju vi ne možete pohoditi, čak ni u snovima svojim.

Možete težiti da budete kao oni, ali ne pokušavajte da ih terate da budu kao vi. Jer, život ne ide unazad, niti se zadržava u prošlosti.

Vi ste lukovi iz kojih se deca vaša poput živih strela odapinju u budućnost. Neka vas ispuni sreća što vas strelac savija u ruci svojoj; jer, baš kao što voli strelu što leti, On voli i postojani luk.

Halil Džubran, Prorok*

* Prevod Raša Sekulović.

*Nema učenika nad učiteljem svojim, nego
i sasvim kad se izuči, biće kao i učitelj
njegov.*

Jevanđelje po Luki, 6:40

Prolog

„Na žalost istočno od sela postoji jedno ostrvo, s ogromnim hramom prepunim zvona“, reče žena.

Dečak primeti da je ona odevena u neobično ruho i da nosi veo koji joj pokriva kosu. Nikad je ranije nije sreo.

„Jesi li već video taj hram?“, upita ona. „Otidi tamo pa mi posle reci kako ti izgleda.“

Opčinjen ženinom lepotom, dečak ode na naznačeno mesto. Sede u pesak i zagleda se u horizont, ali nije ugledao ništa osim onog što je navikao da viđa: plavo nebo i okean.

Razočaran, zaputi se u obližnje ribarsko naselje da se raspita o ostrvu s hramom.

„Aaa, to je bilo davno, još u doba kad su moji čukundedovi ovde živeli“, reče mu jedan stari ribar. „Onda je naišao zemljotres i ostrvo je potonulo u more. Međutim, iako više ne možemo da ga vidimo, i dalje uspevamo da čujemo zvona s hrama, kada ih more zanjiše, tamo na dnu.“

Dečak se vrati na žalost i načulji uši ne bi li začuo zvona. Proveo je tamo čitavo popodne, ali jedino što je uspeo da čuje bili su šum talasa i krici galebova.

Kad se spustila noć, dečakovi roditelji dođu po njega. Sutra izjutra vratio se na morskobalu; nije mogao da veruje da bi onako lepa žena mogla da govori laži. Ako se jednoga dana vrati, moći će da joj kaže da nije video ostrvo, ali da je čuo zvona s hrama kako bruje uzluljana gibanjem vode.

I prođu tako mnogi meseci; žena se nije vraćala i dečak je već zaboravio na nju. Bio je ubeđen da mora otkriti bogatstva i blaga potopljenog hrama. Ako začuje zvona, po njihovom zvuku utvrdiće gde se hram nalazi, a onda će moći i da se domogne skrivenoga blaga.

Više se nije zanimao za školu, niti za staro društvo. Postao je meta podsmeha druge dece, koja su obično govorila: „On više nije kao mi. Više voli da bulji u more jer se plaši da ne izgubi u igrama.“

I svi bi se smejali videvši dečaka kako uporno sedi na morskobalu.

Iako nije uspevao da čuje stara zvona s hrama, dečak je s vremenom naučio razne stvari. Primetio je, na primer, da ga šum talasa, kojeg se toliko naslušao, više ne uznemirava. Malo kasnije navikao se i na kreštanje galebova, zujanje pčela, šum vetra u palmovom lišću.

Šest meseci posle svog prvog razgovora sa ženom, dečaka više nijedan zvuk nije uspevao da pomete, ali zvona s potopljenog hrama nikako da se oglašavaju.

S vremena na vreme dolazili su ribari da popričaju s njime, i uporno tvrdili da čuju zvona.

Ali dečak to nije uspevao.

Posle nekog vremena ribari skrenuše razgovor na drugu temu: „Suviše si zaokupljen zvukom zvona iz dubine; zaboravi na to i idi opet da se igraš sa svojim drugarima. Možda je samo ribarima dopušteno da ih čuju.“

Kad je prošlo skoro godinu dana, dečak pomisli: „Možda su ovi ljudi u pravu. Bolje je da sačekam dok ne porastem i postanem ribar, pa da se svakoga dana vraćam na ovu plažu jer sam je zavoleo.“ I još pomisli: „Možda je sve to samo legenda, i možda su se u zemljotresu zvona polomila i zauvek zamukla.“

Te večeri rešio je da se vrati kući.

Prišao je okeanu da se oprost. Još jedanput je pogledao prirodu i, kako više nije bio zaokupljen zvonima, mogao je slobodno da se smeši pred lepotom pesme galebova, hućanjem mora i vetrom što šumori u palmovom lišću. Začuo je, izdaleka, žagor svojih drugova u igri, i obradovao se pri pomisli da će se uskoro vratiti igrama svoga detinjstva.

Dečak je bio zadovoljan i onako kako to samo deca umeju zahvaljivao je što je živ. Bio je uveren da nije uludo straćio vreme, jer je naučio da posmatra i poštuje Prirodu.

I tada, dok je slušao more, galebove, vetar, šuštanje palmovog lišća, glasove svojih drugara u igri, začuo je i prvi zvuk zvona.

I drugi.

I sledeći.

I još jedan, sve dok ne zabrujaše sva zvana s potonulog hrama, na veliku dečakovu radost.

Posle više godina, već kao odrastao čovek, vratio se na žalo svoga detinjstva. Nije više nameravao da iskopava nikakvo blago s dna mora; možda je sve to bilo samo plod njegove uobrazilje; možda nikad nije čuo bruj potopljenih zvana, jedne davne večeri u detinjstvu. No, ipak, rešio je da se malo prošetata da bi slušao hujanje vetra i pesmu galebova.

Kako se samo iznenadio kad je ugledao kako u pesku sedi ista ona žena s kojom je razgovarao o potonulom ostrvu s hramom i zvonima.

„Otkud vi ovde?“, upita.

„Čekala sam te“, odgovori ona.

Primitio je da se žena uprkos tolikim godinama koje su prošle nimalo nije promenila; veo koji je zaklanjao njenu kosu nije izbledeo od vremena.

Ona mu pruži jednu plavu svesku, s belim, praznim listovima. „Piši: ratnik svetlosti obraća pažnju na dečje poglede.

Jer deca umeju da posmatraju svet bez gorčine. Kad hoće da sazna da li je neka osoba u njegovoj blizini dostojna poverenja, želi najpre da vidi kako neko dete na nju gleda.“

„Šta je to ratnik svetlosti?“

„Ti znaš“, odgovori ona smešeći se. „To je onaj ko je kadar da pronikne u čudo života, da se bori do kraja

za nešto u šta veruje i najzad da čuje zvona koja bruje s dna mora.“

On sebe nikad nije smatrao ratnikom svetlosti. Kao da mu čita misli, žena nastavi: „Svi su sposobni za to. Ali niko sebe ne smatra ratnikom svetlosti, iako su svi ratnici.“

On pogleda listove sveske. Žena se ponovo nasmeši. „Piši o ratniku“, reče na kraju.

*P*riručnik
za ratnika svetlosti

Ratnik svetlosti nikad ne zaboravlja zahvalnost.

U toku borbe pomagali su mu anđeli; nebeske sile postavile su svaku stvar na svoje mešto i omogućile mu da pruži najbolje od sebe.

Drugovi primećuju: „Baš ima sreće!“ A ratnik, ponekad, postiže znatno više no što mu njegova sposobnost dopušta.

I zato, dok zalazi sunce, on kleči i zahvaljuje na Zaštitničkom Plaštu koji ga obavlja.

Njegova zahvalnost, međutim, ne ograničava se samo na duhovni svet; on nikad ne zaboravlja prijatelje jer se njihova krv pomešala s njegovom na bojnopolju.

Jednog ratnika niko ne treba da podseća na pomoć koju je primio od drugih; on je i sam dobro pamti i deli s drugima nagradu.

Svi putevi sveta vode do ratnikovog srca; on uranja, bez oklevanja, u reku strasti koja neprestano protiče kroz njegov život.

Ratnik svetlosti je slobodan da izabere ono što želi; on svoje odluke donosi hrabro, samostalno, a pokatkad i s izvesnom dozom ludosti.

Prihvata svoje strasti i obilato se njima koristi. Zna da se ne treba odricati osvajačkih zanosa; osvajanja su deo života i pričinjavaju radost svima koji u njima sudeluju.

Ali on nikad ne gubi iz vida trajne stvari i čvrste veze koje je s vremenom izgradio.

Jedan ratnik ume da razluči ono što je prolazno od onog što je konačno.

Ratnik svetlosti ne računa samo na sopstvene snage; on koristi i energiju svog protivnika.

U trenutku kad započinje bitku on raspolaže jedino svojim borbenim žarom i zahvatima koje je naučio dok se uvežbavao; kako borba dalje odmiče, on uviđa da oduševljenje i uvežbanost nisu dovoljni za pobedu: potrebno je iskustvo.

Tada on otvara svoje srce Vaseljenu i moli Boga da ga nadahne kako bi svaki neprijateljski udarac bio ujedno i lekcija odbrane za njega.

Drugovi primećuju: „Kako je sujeveren. Prekinuo je borbu da bi se molio, i uvažava protivnikove trikove.“

Ratnik ne odgovara na ova izazivanja. On zna da, bez nadahnuća i iskustva, nema tog vežbanja koje bi urodilo plodom.

Ratnik svetlosti nikad ne podvaljuje; ali ume da zavara svog protivnika.

Ma koliko bio nestrpljiv, pribegava ratnim veština-
ma kako bi postigao svoj cilj. Kad vidi da je na izmaku
snaga, ponaša se tako da neprijatelj pomisli da mu
se ne žuri. Kad treba da napadne desnu stranu, pre-
mešta svoje trupe nalevo. Ako namerava da započne
borbu iznebuha, pretvara se da je pospan i sprema se
na počinak.

Prijatelji primećuju: „Izgleda da ga je napustio
zanos.“

Ali on ne pridaje važnost njihovim opaskama, jer
prijatelji ne poznaju njegovu borbenu taktiku.

Ratnik svetlosti zna šta hoće. I nema potrebe da
to objašnjava.

Jedan kineski mudrac objašnjava strategiju ratnika svetlosti:

„Navedi svog neprijatelja da poveruje kako neće postići velike uspehe ako reši da te napadne; na taj način umanjiceš njegovo oduševljenje.

Nemoj se libiti da privremeno istupiš iz borbe ako uvidiš da je neprijatelj jači; nije važna pojedinačna bitka, već konačni ishod rata.

Ako budeš bio dovoljno jak, nemoj se uopšte stideti da izigravaš slabića; to će nagnati tvog neprijatelja da izgubi opreznost i da napadne pre vremena.

U ratu sposobnost da se iznenadi protivnik predstavlja ključ pobeđe.“

„**B**aš čudno“, „pretresa ratnik svetlosti sam sa sobom. „Sreo sam sijaset osoba koje u prvoj prilici nastoje da pokažu svoje najgore lice. Prikrivaju unutrašnju snagu nasrtljivošću; zaklanjaju strah od samoće iza maske nezavisnosti. Ne veruju u sopstvenu sposobnost, ali hvale na sva zvona svoje vrline.“

Ratnik svetlosti čita te poruke kod mnogih muškaraca i žena koje poznaje. Nikad ne dopušta sebi da ga prividi obmanu i uporno ćuti kad pokušavaju da ga impresioniraju. Ali to mu služi kao povod da ispravi svoje sopstvene nedostatke, budući da su ljudi uvek dobro ogledalo.

Ratnik svetlosti koristi svaku priliku da samog sebe podučiti.

Ratnik svetlosti se, ponekad, bori s onim koga voli. Čoveka koji čuva svoje prijatelje nikada neće slomiti životne bure i oluje; on ima dovoljno snage da prevaziđe teškoće i produži dalje.

Međutim, vrlo često začikavaju ga upravo oni koje pokušava da nauči veštini mačevanja. Njegovi učenici izazivaju ga na megdan.

I ratnik tad pokazuje svoju sposobnost: s nekoliko zahvata izbija učenicima oružje iz ruku i sloga se ponovo vraća na mesto njihovog okupljanja.

„Zašto to činiš, ako si tako nadmoćan?“ pita neki putnik.

„Zato što, kad me izazivaju, zapravo samo žele da razgovaraju sa mnom i ja na taj način uspostavljam dijalog“, odgovara ratnik.

Ratnik svetlosti, pre no što se upusti u neku važnu borbu, postavlja sebi pitanje: „Do koje mere sam usavršio svoju veštinu?“

On zna da su ga sve bitke koje je vodio u prošlosti uvek nečemu poučile. Međutim, mnoge od tih pouka nagnale su ratnika da pati više nego što je bilo nužno. Zar je jednom traćio vreme boreći se za neku laž? I patio zbog osoba koje nisu bile na visini njegove ljubavi.

Pobednici nikad ne ponavljaju istu grešku. Zato ratnik svetlosti stavlja svoje srce na kocku samo za nešto što vredi.

Ratnik svetlosti pridržava se glavne pouke iz Ji Ćinga: „Istrajnost je poželjna.“ On zna da istrajnost nema nikakve veze s upornošću. Postoje doba kada se bitke otegnu duže no što je neophodno, iscrpljujući njegove snage i slabeći njegov borbeni žar.

U tim trenucima ratnik razmišlja: „Rat koji se oduži naposljetku uništava i samog pobjednika.“

Tada povlači svoje snage sa bojnog polja i daje sebi odmora. Ostaje nepokolebljiv u svojim htenjima, ali ume da sačeka najbolji trenutak za novi napad.

Jedan ratnik se uvek vraća u borbu. Ali to nikad ne čini iz tvrdoglavosti, već zato što primećuje promene u vremenu.

Ratnik svetlosti zna da se izvesni trenuci ponavljaju. Često se suočava s istim problemima i okolnostima s kojima se ranije već susretao; tada ga obuzima malodušnost jer misli da je nesposoban da napreduje u životu, budući da se teški trenuci vraćaju.

„Kroz to sam već prošao“, vjeka se on svome srcu.

„Istina, već si prošao“, odgovara srce. „Ali još nisi prevazišao.“

Ratnik tada uviđa da ponovljena iskustva imaju jedan jedini cilj: da ga nauče onome što nije hteo da nauči.

Ratnik svetlosti uvek radi nešto neuobičajeno.

U stanju je da pleše na ulici dok ide na posao, da se zagleda nekom neznancu u oči i da govori o ljubavi na prvi pogled, da brani neku zamisao koja može izgledati smešna. Ratnik svetlosti dopušta sebi takve dane.

On se ne boji da oplakuje stare žalosti ili da se raduje zbog novih otkrića. Kad oseti da je kucnuo čas, ostavlja sve i kreće u pustolovinu o kojoj je toliko sanjao. Kad primeti da je na granici izdržljivosti, napušta borbu, ne okrivljujući pritom sebe što je učinio dve-tri nepredviđene ludosti.

Ratnik svetlosti ne provodi svoje dane upinjući se da igra ulogu koju su drugi izabrali za njega.

Ratnici svetlosti čuvaju sjaj u očima.

Oni su deo sveta, sudeluju u životu drugih ljudi i započinju svoje putovanje bez bisaga i bez sandala. Nebrojeno puta ispadaju kukavice. Ne postupaju uvek ispravno.

Pate zbog beznačajnih sitnica, ponašaju se kao slabici i, ponekad, smatraju da su nesposobni da se razvijaju. Vrlo često veruju da su nedostojni bilo kakvog blagoslova ili čuda.

Nisu baš uvek sigurni šta zapravo traže tu gde su se zadesili. Često provode besane noći, uvereni da njihov život nema smisla.

Zato i jesu ratnici svetlosti. Zato što greše. Zato što se pitaju i zato što traže neki razlog sasvim je izvesno da će ga i naći.

Ratnik svetlosti se ne boji da će ispasti budala.

Govori naglas, sam sa sobom, kad nema društvo. Neko ga je poučio da je to najbolji način opštenja s anđelima, i on pokušava da uspostavi vezu.

U početku zapaža koliko je to teško. Misli da nema šta da kaže, da će samo ponavljati budalaštine i besmisllice. Ali, bez obzira na sve, ratnik ne odustaje. Čitav dan razgovara sa svojim srcem. Govori stvari s kojima se ne slaže, govori gluposti.

Jednoga dana primećuje promenu u svome glasu i shvata da se nalazi na tragu jedne više mudrosti.

Ratnik izgleda lud, ali to je samo maska.

Jedan pesnik kaže: „Ratnik svetlosti bira svoje neprijatelje.“

On zna vrlo dobro za šta je sve kadar; nema potrebe da ide po svetu hvaleći na sva usta svoje sposobnosti i vrline. Međutim, na svakom koraku pojavljuje se neko ko hoće da dokaže kako je bolji od njega.

Za ratnika ne postoji „bolji“ ili „gori“; svako je obdaren onim sposobnostima koje su neophodne za njegov vlastiti put.

Ali neki su uporni. Izazivaju, vređaju, čine sve ne bi li ga naljutili. U tim trenucima njegovo srce kaže: „Ne prihvataj uvrede, one neće uvećati tvoju veštinu. Samo ćeš se bez potrebe umoriti.“

Ratnik svetlosti ne traći svoje vreme slušajući provokacije; on ima sudbinu koju treba da ispuni.

Ratnik svetlosti seća se jednog odlomka Džona Banijana:

„Iako sam prošao kroz sve kroz šta sam prošao, ne kajem se zbog teškoća u koje sam zapadao jer su me upravo one dovele tamo gde sam želeo da stignem. Sve što sada imam to je ovaj mač, i ja ga rado predajem svakome ko je voljan da krene na svoje hodočašće. Nosim sa sobom pečate i ožiljke iz bitaka, to su svedočanstva da sam živio i nagrade koje sam osvojio.

Ti dragi pečati i ožiljci otvoriće mi vrata Raja. Jedno vreme slušao sam priče o neustrašivim podvizima. Jedno vreme živio sam samo zato što je trebalo živeti.

Ali sada živim zato što sam ratnik, i zato što želim, jednoga dana, da se nađem u društvu Onoga za koga sam se toliko borio.“